

Ekonomické dopady Covid – 19 na veřejné kulturní služby

Ing. PhDr. Jaroslav Novák, CSc.

Národní informační a poradenské
středisko pro kulturu

Praha 2021

OBSAH PREZENTACE

- Úvod
- Zdroje informací dostupných v r. 2021
- Vliv cestovního ruchu na návštěvnost kulturních zařízení
- Přehled rozdílů ekonomických výsledků let 2019 a 2020
- Porovnání dopadů covid - 19 na kulturní dědictví a scénická umění
- Příjmy tradiční kultury od domácností a z jiných zdrojů v r. 2019 a 2020
- Individuální ztráty zaměstnanců, pracovníků a OSVČ v r. 2020
- Závěry

ÚVOD I

- Nástup koronavirové pandemie v 1. čtvrtletí 2020
- Neznalost vlastností nového viru a možností protiopatření
- Omezení pohybu a setkávání osob
- Vznik specifického druhu krize – zdravotně-ekonomické
- Její průběh se odlišuje od průběhu (fází) klasických ekonomických krizí

ÚVOD II

- Zdravotně – ekonomická krize více souvisí s přírodními jevy (střídání ročních období, mutace viru) a nelze ji spolehlivě regulovat a usměrňovat
- Fáze zdravotně – ekonomické krize neprobíhají v obvyklém pořadí, poklesy a oživení se střídají ve vlnách jejichž počet a délky závisí jak na faktorech přírodního charakteru, tak i době trvání vyřešení zdravotních problémů
- Zdravotně - ekonomická krize související s infekčním šířením nákazy postihuje zejména reálný ekonomický život společnosti, naopak jsou ušetřeny, popř. se dynamicky rozvíjejí virtuální aktivity

ZDROJE INFORMACÍ DOSTUPNÝCH V R. 2021

- Roční statistická zjišťování řady KULT(MK) v kulturním dědictví a ve scénickém umění, tj. v oblasti kulturních odvětví (dále také „tradiční kultura“)
- Data za rok 2020 zahrnují tato kulturní zařízení či akce (dále také „KZ“):
památky, muzea a galerie, knihovny, archivy, divadla (profesionální), kulturní domy, hudební tělesa (profesionální), folklórní soubory a festivaly
- Kvantifikace dosavadních negativních ekonomických dopadů covid – 19 vychází z porovnání ekonomických výsledků r. 2019 (popř. i předcházejících let) s r. 2020

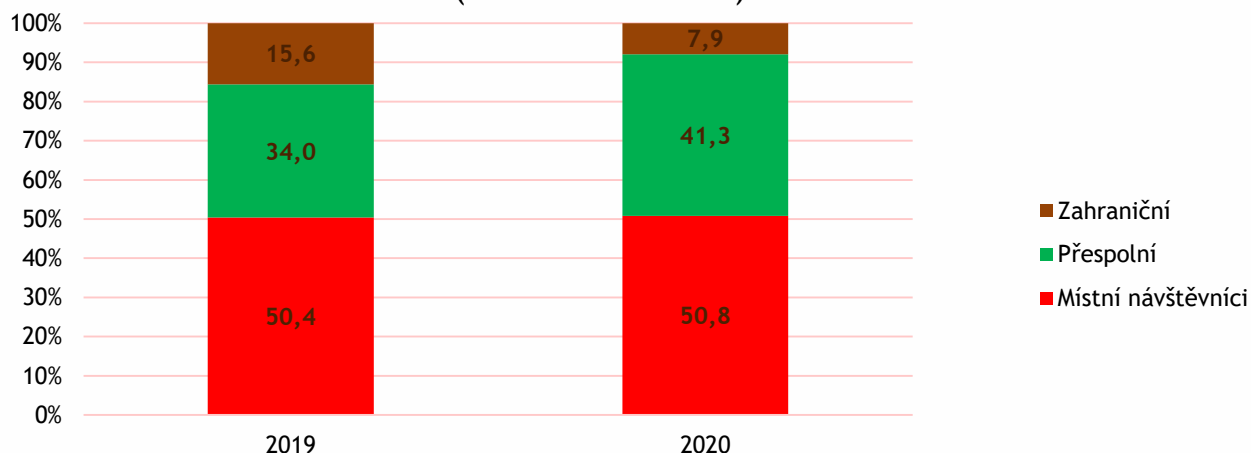
VLIV CESTOVNÍHO RUCHU NA NÁVŠTĚVNOST KZ

- Jedním z výrazných důsledků pandemie bylo omezení CR, zejména mezistátního
- Mezi návštěvností KZ a cestovním ruchem jsou těsné vazby
- Statistická šetření v rámci cestovního ruchu ukazují, že s návštěvou KZ byla před pandemií spojená zhruba každá třetí cesta nerezidentů a každá šestá cesta rezidentů
- Z propočtů čas. řad počtu cest a počtu návštěv KZ za léta 2014-19 vyplývá, že zvýšení počtu cest o 1 mil. vedlo ke zvýšení počtu návštěv o 412 tis.
- V případě zvýšení počtu cest nerezidentů o 1 mil., lze předpokládat zvýšení počtu návštěv KZ kulturního dědictví o 580 tis. a scénických umění o 390 tis.
- Korelační koeficient měřící těsnost vztahu dvou jevů (pohybuje se mezi -1 a +1) dosáhl úrovně 0,962.

STRUKTURA NÁVŠTĚVNOSTI KZ

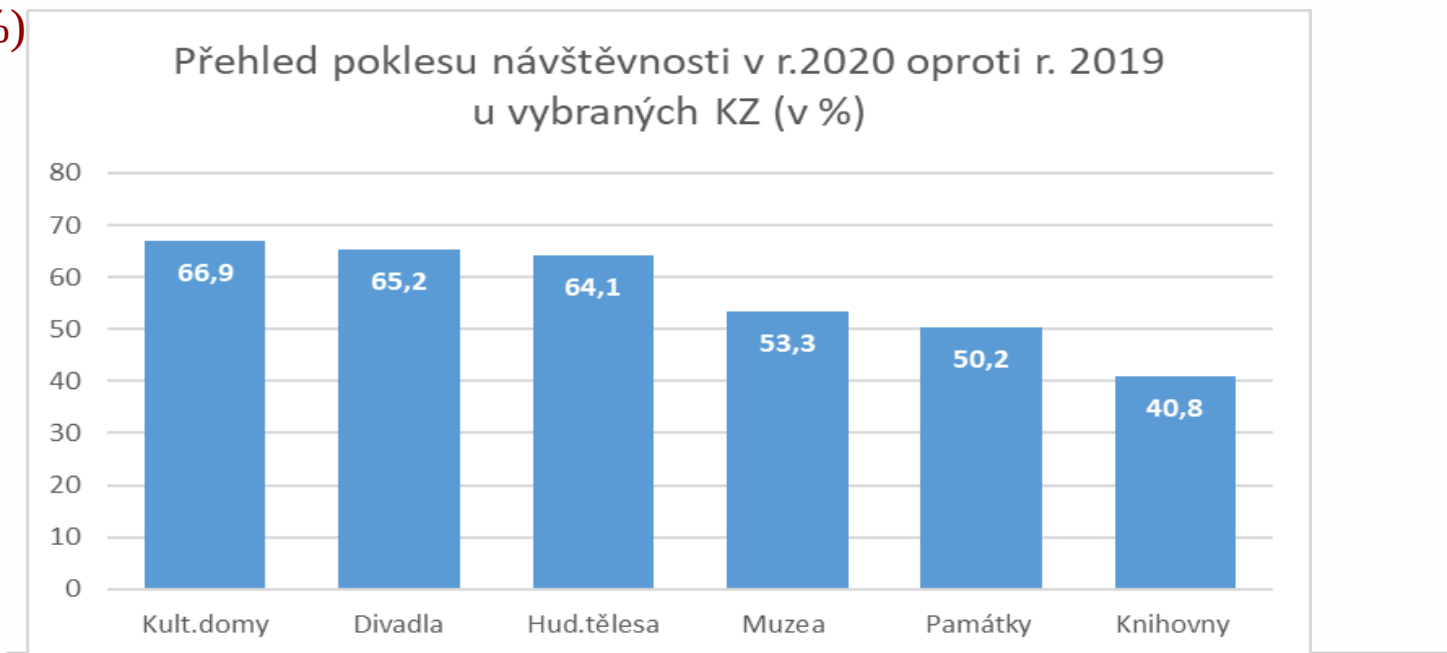
- Z pohledu obvyklého bydliště návštěvníků lze rozlišit místní, přespolní a zahraniční návštěvnost
- Odhad místní návštěvnosti vychází z podílu počtu obyvatel žijících ve městech vybavených základní kulturní infrastrukturou (propočteno z dat let 2014-2019)
- Podíl přespolní a zahraniční návštěvnosti je odvozen z relace počtu cest rezidentů a nerezidentů

Struktura návštěvnosti dle obvyklého bydliště návštěvníků
(r. 2019 a r. 2020)

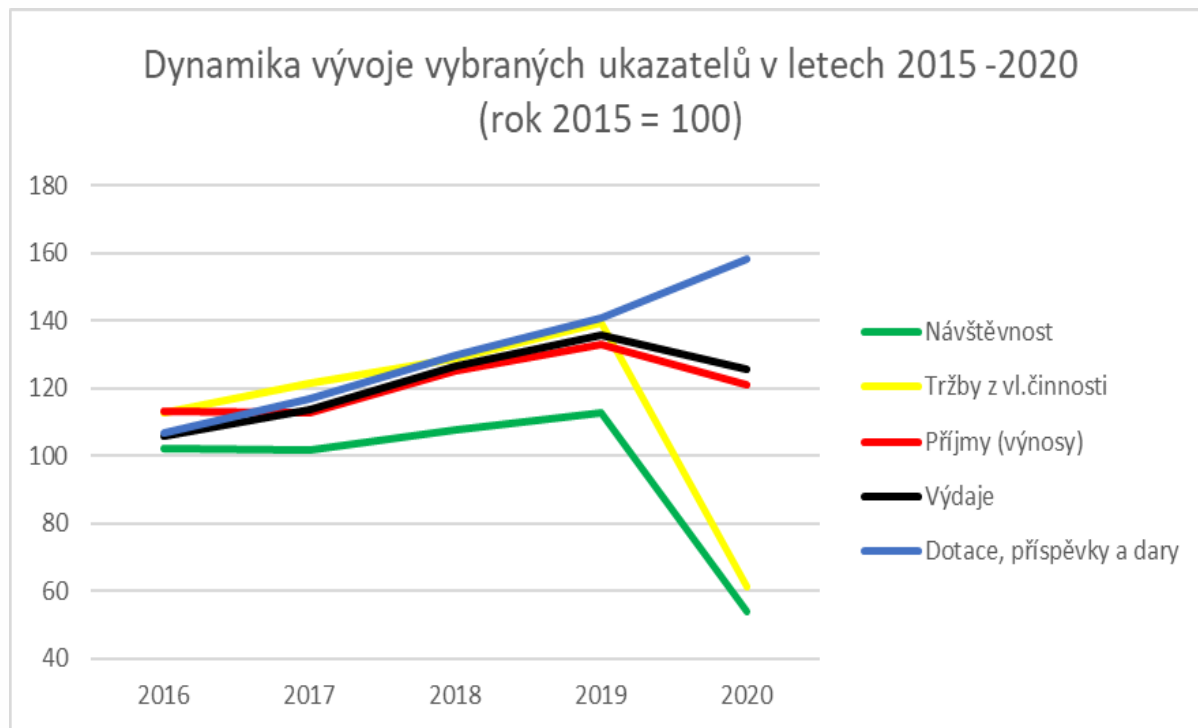

PŘEHLED ROZDÍLŮ EKONOMICKÝCH VÝSLEDKŮ POROVNÁVANÝCH LET - I

- Největší dopad koronavirové krize v r. 2020 je patrný v ukazatelích vstupného (- 58,7 %), tržeb z vlastní činnosti (- 55,8 %) a návštěvnosti (- 52,1 %)
- Mnohem nižší dopad se projevil v ukazateli celkové příjmy (- 10,6 %), výdaje (- 9,3 %), ostatní osobní náklady (- 26 %) a počet zaměstnanců (- 3,6 %)
- Naopak ke zvýšení v porovnání s r. 2019 nastalo v případě ukazatele průměrné mzdy (+ 5,8 %), provozních dotací, příspěvků a darů (+ 5,8 %) a vlastních vkladů (+ 0,3%)

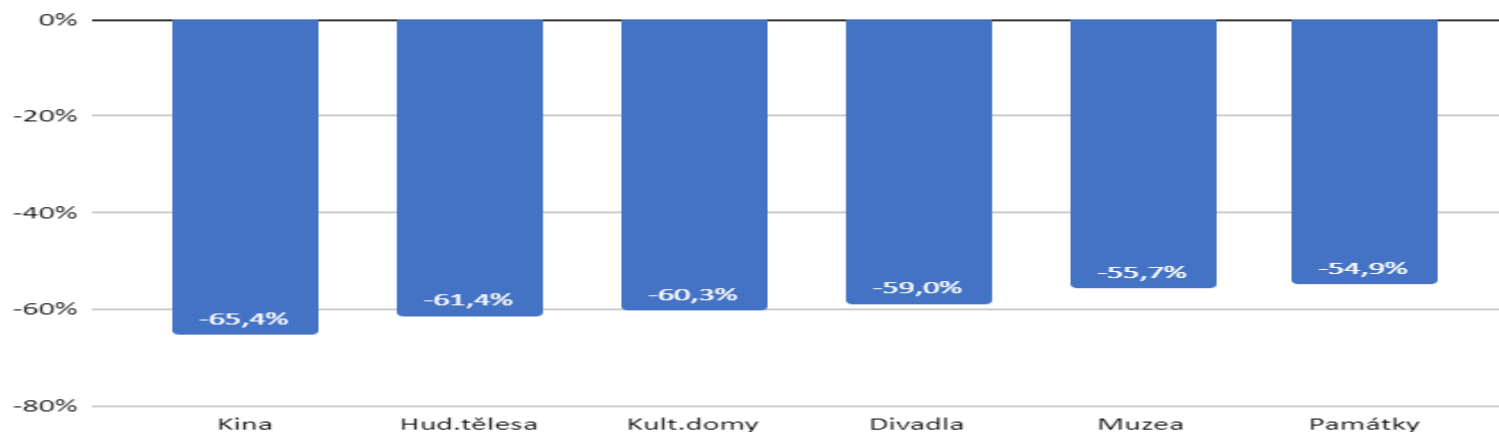
PŘEHLED ROZDÍLŮ EKONOMICKÝCH VÝSLEDKŮ POROVNÁVANÝCH LET - II

- Příčiny odlišných dopadů pandemie do rozdílných ekonomických ukazatelů :
 - KZ mají vedle příjmů od návštěvníků i jiné příjmy (nájemné, finanční výnosy atd.)
 - v r. 2020 se zvýšil objem dalších zdrojů vstupujících do KZ (dotace, sponzorské příspěvky, dary a dále vlastní vklady)

POROVNÁNÍ DOPADŮ PANDEMIE NA KULTURNÍ DĚDICTVÍ A SCÉNICKÁ UMĚNÍ

Přehled poklesu inkasovaného vstupného v r. 2020 oproti r. 2019 u vybraných KZ v %

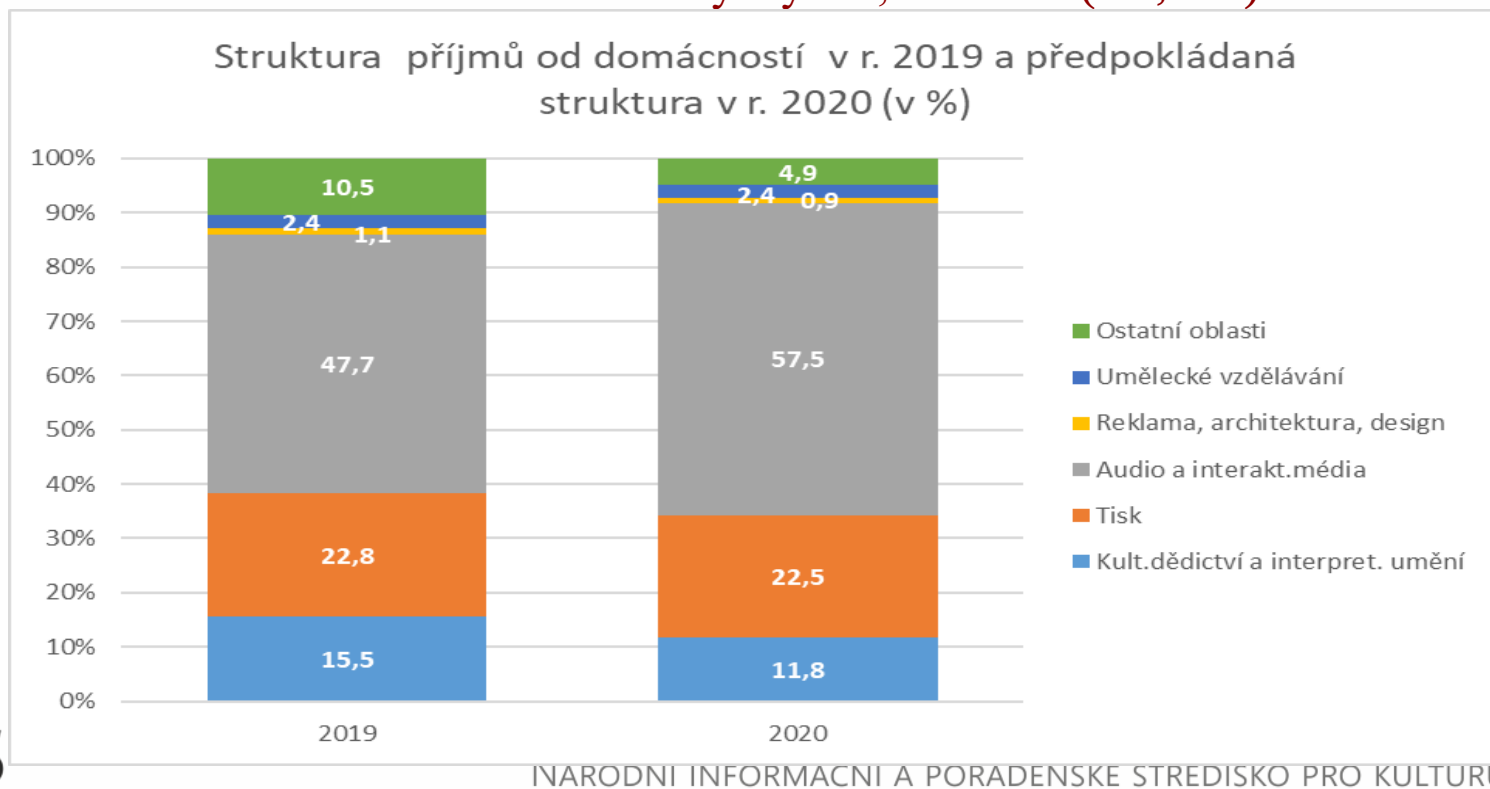

Oblast	Příjmy	Tržby	Vstupné	Počet. zaměst.	Průměrná mzda	OON	Dotace,přísp.,dary
Kult. dědictví	-3,8	-50,6	-53,7	1,3	4,3	-5,7	4,2
Scénická umění	-18,1	-60,4	-63,1	-9,4	7,5	-36,1	7,7
CELKEM	-10,6	-55,8	-58,7	-3,6	5,8	-26	5,8

Vyšší ekonomické ztráty KZ scénických umění byly částečně kompenzovány vyššími dotacemi, sponzorskými příspěvky a dary

PŘÍJMY TRADIČNÍ KULTURY OD DOMÁCNOSTÍ A Z JINÝCH ZDROJŮ

- Dle předběžných údajů se výdaje domácností na kulturu (jako celek) v r. 2020 snížily nominálně o 8,5 % a reálně o 11,4 %
- V případě příjmů ze vstupného (vč. prodeje upomínkových předmětů apod.) do KZ tradičního umění činil meziroční pokles necelých 59 %
- Příjmy KZ kulturního dědictví a scénického umění z dotací, sponzorských příspěvků a darů se v r. 2020 meziročně zvýšily o 1,2 mld.Kč (o 5,8 %)

INDIVIDUÁLNÍ ZTRÁTY ZAMĚSTNANCŮ, PRACOVNÍKŮ A OSVČ V TRADIČNÍ KULTUŘE

- Lze rozeznávat makroekonomické, mikroekonomické a individuální ztráty
- Na vyčíslení makroekonomických ztrát (na HDP apod.) je ještě brzy. Mikro – ekonomické ztráty představují ztráty podnikové sféry a individuální jsou ztrátami zaměstnanců, pracovníků a OSVČ
- Meziroční růst průměrné mzdy v r. 2019 v úrovni 5,2 % se zvýšil v r. 2020 na 5,8 %
- Celkové mzdové náklady vzrostly o 454,2 mil. Kč a ke ztrátám na straně zaměstnanců nedošlo
- Ostatní osobní náklady naopak poklesly o 312 mil. Kč tj. o 26 % (z toho ve scénických umění o 36,1 %) a pracovníci na základě dohod byli – na rozdíl od zaměstnanců - dopady pandemie výrazně zasaženi
- Soukromá KZ (v porovnání se státními, církevními atd.) utrpěla v r. 2020 největší pokles v návštěvnosti (- 58,1 %), na druhé straně však také zaznamenala nejvyšší přírůstek příjmů z dotací, sponzorských příspěvků a darů (+ 19,9 %)

ZÁVĚRY

- Měřeno komplexním ukazatelem zisku (ztráty) se v r. 2020 dosažená ztráta z hospodaření v tradiční kultuře prohloubila ze 195 mil. Kč na 576 mil. Kč, tj. zhruba o 381 mil. Kč
- Po připočtení zvýšených provozních dotací , příspěvků a darů v r. 2020 lze dojít k **celkovému negativnímu finančnímu dopadu ve výši 1, 54 mld. Kč.**
- Co se dopadu do tržeb z vlastní činnosti týče, lze tradiční kulturu (- 55,8%) řadit za cestovní kanceláře (- 83,3 %), leteckou dopravu (- 69,1 %), ubytovací služby (-55,9 %) a před pohostinství a stravování(- 33,4%)
- V porovnání s předcházející finančně – ekonomickou krizí z let 2011 -13 jsou následky současné zdravotně – ekonomické krize – již v jejím prvním roce – nesrovnatelně závažnější. To platí i v porovnání s tzv. návštěvnickou krizí z poloviny 90. let (pokles návštěvnosti KZ tehdy dosáhl maximálně 30 – 40 %)

D ě k u j i z a p o z o r n o s t !

Více informací na: www.statistikakultury.cz